
L'ÚS DE LA LLENGUA CATALANA EN LES TECNOLOGIES ELECTRÒNIQUES ASÍNCRONES

ANNA I. MONTESINOS LÓPEZ
amontelo@idm.upv.es
Universitat Politècnica de València

Resum: Aquest estudi s'emmarca dins l'anàlisi de la comunicació electrònica a Internet, i més concretament amb l'ús de la llengua catalana en una tecnologia electrònica asíncrona com és la xarxa social Facebook. S'hi parteix de treballs anteriors de tipus contrastiu, del català amb altres llengües, on es conclou que el fenomen d'informalització és major en anglès que en català. Ara, analitzem la densitat comunicativa i el grau de formalitat / informalitat (rebecs, emoticones...) per establir si hi ha variacions segons el tema i respecte dels estudis anteriors. Fet i fet, la llengua catalana tendeix cap a la informalització en la comunicació electrònica.

Paraules clau: Comunicació electrònica, comunicació asíncrona, informalització del discurs, oralització.

THE USE OF THE CATALAN LANGUAGE IN ELECTRONIC TECHNOLOGIES ASYNCHRONOUS

Abstract: This study is part of the analysis of electronic communication on the internet and, more specifically, of the use of the Catalan language on an asynchronous electronic technology like the social network Facebook. It builds on earlier work contrasting Catalan with other languages, which concluded that the phenomenon of informalization is greater in English than in Catalan. Now we analyze the communicative density and degree of formality / informality in order to ascertain whether there has been a change in the results in this area with respect to previous studies. We conclude that Catalan tending towards the informalization in electronic communication.

Key words: electronic communication, asynchronous communication, informalization of discourse, oralization.

1. INTRODUCCIÓ

Les tecnologies actuals afecten profundament determinats conceptes sobre els modes escrit i oral de la llengua. En aquest sentit, s'estan produint canvis fonamentals en l'establiment d'aquests conceptes. La clara tendència oralitzant dels gèneres escrits electrònics ja es manifesta en Biber & Finegan (1989: 487), els quals expressen que la tendència que observaren en els seus estudis és una inclinació cap a estils més oralitzants. Així mateix, Fairclough (1992: 204) ha remarcat que els valors culturals contemporanis donen una alta valoració a la informalitat i el canvi predominant es dona en l'escriptura. Seguint el treball de Fairclough (1995: 79), el qual s'ha centrat en els processos d'informalització o conversacionalització i tecnològització del discurs, l'autor ha subratllat que en les pràctiques discursives modernes hi ha cada vegada més mescles d'estils formals i informals, vocabularis tècnics i no tècnics, etc. A més a més, alguns autors han exemplificat aquesta tendència oralitzant en la reducció del nombre de paraules per frase en anglés escrit en els últims anys (Baron 2000: 143).

Evidentment, la tecnologia electrònica que s'ha generat en els últims anys ha contribuït a l'augment d'aquesta tendència informalitzadora del discurs escrit, especialment des de la creació de les xarxes socials a Internet. Són molts els autors que han remarcat que la comunicació mediatitzada per ordinador conté trets clarament orals junt amb els trets característics de la llengua escrita (Murray 1991: 36; Yates 1996: 46; Baron 1998: 135, 2000: 146; Crystal 2001: 17; Yus 2001: 140, 2010; Torres i Payrató 2003).

2. OBJECTIU DE L'ESTUDI

Des de fa vint anys, els estudis al voltant del que s'anomena *netspeak* o ciberllenguatge en totes les seues manifestacions (abreviatures, icones, neologismes, etc.) s'han anat succeint, també en llengua catalana (Montesinos 2003a, 2003b, 2008; Torres 1999, 2003; Torres & Payrató 2003). No obstant això, els estudis al voltant dels conceptes formalitat i informalitat han estat més aviat escassos (Montero et al. 2009). Especialment, com s'indica en aquest estudi, s'ha realitzat molt poca investigació en països no anglòfons o entre les comunitats de minories lingüístiques (Murray 2000: 398; Robinson 2005). En aquest sentit, en el cas de la llengua catalana, Mollà remarca la importància de la producció dels nostres internautes, ja que és l'avançada més activa de la comunitat lingüística (2015: 176).

En un treball anterior realitzat fa alguns anys, analitzàrem (Turney, Montero, Montesinos & Pérez 2003) la presència de característiques orals i escrites en els fòrums electrònics de tres periòdics diferents, durant 2003: *The Guardian*, *Vilaweb* i *El Periòdico de Catalunya*. Aquests fòrums estaven en tres llengües (anglès, català i castellà) i estaven dedicats a un tema polític d'abast internacional: el conflicte entre Israel i Palestina. Trobàrem que hi havia una gran diferència d'estil i to entre el fòrum anglés, caracteritzat per l'oralitat, i els altres fòrums, que tendien a ser més formals.

En un treball posterior (Montero, Montesinos, Pérez & Turney 2009), estudiàrem si el mateix fenomen es produïa en altres fòrums que s'ocupaven d'un tema menys formal. Realitzàrem una anàlisi contrastiva entre les característiques de quatre fòrums de futbol diferents, durant 2005: Fòrum del FC Barcelona de TV3, fòrums del Real Madrid de *Marca* i

As i fòrum del Liverpool de *The Guardian*. Per a l'anàlisi es van considerar el nombre mitjà de paraules, paràgrafs, longitud de la frase, faltes d'ortografia, vocabulari informal, etc. Vam concloure que el fenomen d'informalització és molt major en anglés que en català, independentment del tema. Així mateix, només en anglés es tendia a emprar el fòrum asincrònic com si fóra sincrònic, les frases en català eren el doble de llargues que en anglés i la tria de jocs de paraules d'humor en els noms d'usuari era habitual en anglés mentre que en català era quasi simbòlic.

En el present treball analitzem la densitat comunicativa i si el grau de formalitat i informalitat es manté en els missatges de temes diversos, i també respecte dels estudis anteriors. A més, estudiem la presència d'altres llengües en els missatges a més del català i la d'elements visuals com ara imatges pictòriques o fotogràfiques i elements referencials com són adreces electròniques.

3. METODOLOGIA

En el nostre estudi realitzem una anàlisi de corpus extret de la xarxa social Facebook a Internet, ja que és el lloc web que concentra la quantitat més gran de continguts compartits en Internet. Així, el corpus prové de la comunicació generada en la pàgina de Vilaweb en Facebook al llarg d'un mes, tot coincidint amb el seu vintè aniversari. Això implica que a més de les notícies que genera Vilaweb tenim en compte els comentaris que genera cada notícia així com les respostes a aquests comentaris.

Per a dur a terme el present estudi, s'han copiat tots els missatges en el format original, conservant la data i l'hora de l'escriptura, el títol del missatge, el nombre de vegades que agrada la notícia i el nombre de vegades que es comparteix la notícia, el remitent, si és resposta a un missatge anterior i tipus de missatge (comentari o resposta). El principal objectiu és, per tant, estudiar diversos aspectes relatius a l'oralització i a la informalització de la llengua catalana en la comunicació mediatitzada per ordinador.

Fet i fet, s'han analitzat els paràmetres següents:

- Selecció de missatges en el període d'un mes de temps (entre l'11 de maig i el 10 de juny de 2015).
- Quant a la densitat comunicativa, la determinació del nombre de vegades que agrada la notícia i el de comparticions, així com la densitat de flux de missatges sobre el nombre total de missatges (comentaris que genera la notícia i respostes a aquests comentaris) i la determinació del nombre de mots per missatge i per oració.
- Quant a la informalitat, la determinació del nombre de renecs, marques conversacionals, emoticones, missatges que no continuen el tema, nom de la persona remitent i respostes amb un altre codi. Quant a l'oralització, s'han considerat les repeticions de lletres, de signes d'exclamació i d'interrogació i l'ús de majúscules, els quals pretenen reproduir de forma escrita l'ús oral de la llengua.

4. RESULTATS

Quant als resultats, en la Taula 1 es veuen els titulars de les notícies que s'han generat en el temps analitzat i la data corresponent; així mateix, les hem numerades per fer-hi referència al llarg d'aquest treball.

Núm.	Data	Notícia
1	11/5/2015	Notícies de Françafrica
2	11/5/2015	Una certa esquerra xenòfoba
3	12/5/2015	ATENCIÓ: Rus dimiteix per sorpresa de la presidència de la Diputació de València
4	13/5/2015	Sabeu què són els velers solars?
5	20/5/2015	Mònica Oltra acorrala Fabra en el debat de candidats. Vídeo
6	26/5/2015	A fer la mà, Rita Barberà. Vídeo d'una nit històrica
7	28/5/2015	Seguidors de la selecció espanyola xiulen l'himne francès a l'estadi Vicente Calderon. Vídeo
8	1/6/2015	Botiga
9	2/6/2015	El fundador de Telegram, la principal alternativa a Whatsapp, a favor de la independència de Catalunya
10	5/6/2015	Botiga
11	5/6/2015	La JUVE desafia el BARÇA amb un fantàstic vídeo en català!
12	7/6/2015	Polèmica per la piulada de Luís Enrique des de la rua felicitant l'Spòrting. A Girona ha sentat molt malament.
13	10/6/2015	Sorpresa. Fonts del PSOE i de Compromís confirmen a Vilaweb un pacte per votar junts, amb PODEM, la mesa de les Corts.

Taula 1. Notícies en Facebook de Vilaweb al llarg del mes analitzat

Com es pot observar, les notícies són de temàtica diversa que podem dividir en tres grups: la política valenciana (en les notícies 3, 5, 6 i 13), el futbol (7, 11 i 12) i una miscel·lània on hi ha la resta de notícies. Hi ha dues notícies, una de les quals és de tipus publicitari (*Botiga*), que no han generat cap missatge per part dels usuaris.

Durant l'espai temporal analitzat s'han produït 13 notícies que han donat lloc a 717 missatges, dels quals 561 són comentaris a les notícies i 156 són respostes als comentaris esmentats. En la Taula 2, podem veure el nombre de vegades que les persones han dit que els agrada la notícia, les vegades que l'han compartida, els comentaris i les respostes.

La notícia 6 (*A fer la mà, Rita Barberà. Vídeo d'una nit històrica*) és la que més agrada (1.509 vegades *m'agrada*, i ha estat vista 41.977 vegades), encara que no és la més compartida amb la resta de persones usuàries ni la que més comentaris ha generat, i es refereix a la nit de les eleccions autonòmiques a València. La notícia compartida més vegades és la 7 (*Seguidors de la selecció espanyola xiulen l'himne francès a l'estadi Vicente Calderon. Vídeo*), amb 833 vegades, però tampoc és la notícia que més comentaris ha generat, ja que ho és la 12 (*Polèmica per la piulada de Luís Enrique des de la rua felicitant l'Spòrting. A Girona ha sentat molt malament*), amb diferència, amb 214 comentaris. Tant la notícia 7 com la 12 són notícies que reflecteixen el malestar dins de l'àmbit del futbol però amb un contingut clarament identitari.

Núm.	Agrada	Compartir	Comentaris	Respostes	Missatges
1	19	0	0	0	0
2	53	22	25	2	27
3	229	57	38	5	43
4	31	3	2	0	2
5	1.125	389	44	14	58
6	41.977 vist 1.509	405	54	7	61
7	661	833	83	11	94
8	258	61	3	0	3
9	927	244	30	8	38
10	70	1	0	0	0
11	259	54	15	1	16
12	346	24	214	83	297
13	608	284	53	25	78
	TOTAL		561	156	717

Taula 2. Nombre de vegades que agraden, es comparteixen, generen comentaris, respostes i el total dels missatges

Els missatges no s'estructuren en paràgrafs amb diverses frases i la llargada mitjana dels missatges és de 9 mots. Així mateix, la llargada de les frases és de 7 mots, que contrasta amb el nombre de paraules en els fòrums electrònics d'estudis anteriors: en el fòrum de Vilaweb sobre el conflicte entre Israel i Palestina eren 24 mots; en el fòrum del FC Barcelona de TV3 n'eren 18.

Pel que fa a la informalitat, hem considerat els renecs, els marcadors conversacionals, l'escriptura oralitzant, la presència d'altres llengües i imatges i elements referencials. Quant als renecs, no totes les notícies en generen en els seus comentaris, però en són vuit els que contenen elements lingüístics del tipus: *per collons*, *colló*, *cullons*, *coi*, *collonades*, *fills de puta*, *fills DLGP*, *cony*, *a cagar*, *fotre*, *òsties*, *merder*, etc. fins a 114 casos que hi hem localitzat. El nombre de renecs segons la notícia es pot veure en la taula 3:

	Renecs	Convers.	Oral.:repet./ exclam./ majúsc.	Emoticones	Castellà/ anglès	Msg no tema	Altres
1	0	0	0	0	0/0	0	0
2	9	6	0/7/2	0	3/0	0	1
3	8	10	2/7/1	0	6/1	2	2/2
4	0	0	0	0	0/0	0	1/1
5	7	7	1/24/2	1	4/3	0	1
6	3	7	1/27/7	0	4/0	0	8
7	14	12	5/29/6	2	10/0	2	6
8	0	0	0	0	0/0	0	2
9	0	4	6/8/0	5	4/1	1	5
10	0	0	0	0	0/0	0	0
11	1	4	0/8/2	2	1/0/1it.	0	0
12	62	72	13/110/11	11 (7*)	15/6	0	1
13	10	16	2/31/2	2	4/0	0	2/1
Total	114	138	31/251/33	23	51/11/1	5	29/4

Taula 3. Resultats dels paràmetres analitzats

5. CONCLUSIONS

Per concloure, en Facebook, quan les persones usuàries indiquen que els agrada una notícia no hi ha una correlació amb la compartició d'aquesta notícia, atés que hi ha notícies que agraden un nombre major de vegades que altres, encara que no són compartides tant com altres que agraden menys. El mateix ocorre amb els comentaris generats a partir de les notícies.

Les notícies referides als àmbits de la política i del futbol, a més de ser les més freqüents, generen molts més comentaris que la resta de les notícies. Així doncs, el nombre de comentaris escrits a partir d'una notícia tenen a veure amb el sentiment d'identitat i de pertinença a un grup social, esportiu, polític, etc., com es veu en les notícies sobre el futbol i la política valenciana, principalment.

Aquest sentit identitari a la xarxa social, no presencial, propicia en dues notícies l'elaboració de comentaris amb to agressiu en què destaquen els renecs, que superen en nombre les marques conversacionals. Això no obstant, les persones usuàries empenen mecanismes de compensació de l'agressivitat.

D'altra banda, en altres notícies predomina el to divertit de la informalitat mitjançant el llenguatge conversacional i les marques d'entonació, com ara en la notícia 6. En contrast, una de les notícies que no conté cap renecc és una de les que té una major presència d'emojicons.

En comparació amb els nostres estudis anteriors, podem concloure que en català amb la tecnologia asíncrona actual hi ha un acostament cap a la tecnologia síncrona, més espontània, ja que la densitat comunicativa es produeix en un període menor de temps i els trets oralitzants cada vegada són més presents. En aquest sentit, hi ha un nombre major de missatges en menys temps, la mitjana de mots per missatge és considerablement menor i la mitjana de mots per frase és molt més baixa, amb una estructura sense paràgrafs. A més a més, hi ha un augment dels missatges ofensius i agressius, també de jocs de paraules, imatges i d'humor en els noms d'usuari. Finalment, quant a la grafia fonètica i el dialecte visual, el recurs prosòdic més emprat és la reiteració dels signes d'exclamació, el qual atorga dinamisme i expressivitat als missatges.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Baron, N. S. (1998) «Letters by phone or speech by other means: the linguistics of email», *Language and Communication* 18, pp. 133-170.
- Baron, N. S. (2000) *Alphabet to Email*, Londres, Routledge.
- Biber, D. & E. Finegan (1989) «Drift and evolution of English style: a history of three genres», *Language* 65 (3), pp. 487-517.
- Crystal, D. (2001) *Language and the Internet*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Fairclough, N. (1992) *Discourse and Social Change*, Oxford, Polity Press.
- Fairclough, N. (1995) *Critical Discourse Analysis*, Londres, Longman.
- Mollà, T. (2015) «La llengua catalana del present al futur. País Valencià», *Diversia* 7, pp. 156-178.

- Montero, B. et al. (2009) «Computer mediated communication and informalization of discourse: the influence of culture and subject matter», *Journal of Pragmatics* 41, pp. 770-779.
- Montesinos, A. (2003a) «L'ús del valencià en Internet», dins Martines, V. (coord.), *Llengua, societat i ensenyament III*, Symposia philologica 8, Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, pp. 71-88.
- Montesinos, A. (2003b) «L'ortografia fonètica en català en el correu dins del correu i del fòrum electrònic», dins Posteguillo, S. et al. (eds.), *Internet in Linguistics, Translation and Literary Studies*, Estudis Filològics 16, Castelló, Universitat Jaume I, pp. 267-272.
- Montesinos, A. (2008) «El discurs de les TIC: Un model de llengua», dins *Ensenyament de la llengua i de la literatura, traducció i noves tecnologies*, Symposia philologica 16, Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, pp. 203-224.
- Murray, D. E. (1991) «The composing process for computer conversation», *Written Communication* 8(1), pp. 35-55.
- Murray, D. E. (2000) «Protean communication: the language of computer-mediated communication», *Tesol Quarterly* 34(3), pp. 397-421.
- Robinson, L. (2005) «Debating the events of September 11th: discursive and interactional dynamics in three online fora», *Journal of Computer-Mediated Communication* 10(4).
- Torres, M. (1999) «Els xats: entre l'oralitat i l'escriptura», *Els Marges*, 65, pp. 113-126.
- Torres, M. (2003) «Marques d'oralitat en els xats», *Caplletra* 44, pp. 169-194.
- Torres, M. & Ll. Payrató (2003) «El català dels joves en els xats, correus electrònics i missatges a mòbils: una nova varietat col·loquial?», dins Martines, V. (coord.), *Llengua, societat i ensenyament III*, Symposia philologica 8, Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.
- Turney, E. et al. (2003) «Digital genres across cultures», dins Posteguillo, S. et al. (eds.), *Internet in Linguistics, Translation and Literary Studies*, Estudis Filològics 16, Castelló, Universitat Jaume I, pp. 411-420.
- Yates, S. J. (1996) «Oral and written linguistic aspects of computer conferencing: a corpus-based study», dins Herring, S. (ed.), *Computer-Mediated Communication: Linguistics, Social and Cross-Cultural Perspectives*, John Benjamins, Amsterdam / Filadèlfia, pp. 29-46.
- Yus, F. (2001) *Ciberpragmática*, Barcelona, Ariel.
- Yus, F. (2010) *Ciberpragmática 2.0: Nuevos usos del lenguaje en Internet*, Barcelona, Ariel.